

PARTICULARITĂȚILE BOLILOR PROFESIONALE
ALE PERSONALULUI MEDICAL DIN
REPUBLICA MOLDOVA

Tudor GREJDEANU, Iurie LUPACESCU,
Lucreția BUZATU,

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Summary

Specific diseases for health workers in Moldova

One of the most important problems faced by employees in the workplace is risk factors and specific illnesses. In order to determine the particularities of illness for doctors in Moldova, a study was conducted based on surveys of 180 for 4 categories of health workers (45 therapists, 45 surgeons, 45 nurses care units and 45 nurses from surgical wards) from three medical institutions: Municipal Clinical Hospital "Sfinta Treime", The Republican Clinical Hospital and Clinical Hospital Cantemir. Pathology with the highest weight for medical staff in Moldova is gastrointestinal pathology followed by acute respiratory infections. They are caused by nervous stress and intense physical strain.

Keywords: occupational diseases, medical workers, pathologies of the gastrointestinal tract, acute respiratory infections.

Резюме

Особенности профессиональных заболеваний сотрудников медицинских учреждений в Молдове

Одна из самых важных проблем, с которыми сталкиваются сотрудники на рабочем месте – это факторы риска и профессиональные заболевания. Для определения особенностей болезни для медицинского персонала в Молдове, было проведено исследование на основе опросов 180 человек, для 4 категорий врачей (45 терапевтов, 45 хирургов, 45 медсестер в терапевтических отделениях и 45 медсестер в хирургических отделениях) из трех медицинских учреждений: Городская больница „Sfânta Treime”, Республиканская клиническая больница и Больница г. Кантемир. Наибольшая часть медицинских работников Молдовы страдают от желудочно-кишечных патологий, и от острых респираторных инфекциях. Они вызваны нервным стрессом и интенсивной физической нагрузкой на работе.

Ключевые слова: профессиональные заболевания, медицинские работники, патология желудочно-кишечного тракта, острые респираторные инфекции.

Introducere. Una dintre cele mai importante probleme cu care se confruntă actualmente toți angajații din sfera muncii sunt factorii de risc și bolile profesionale specifice. Aceste aspecte ale muncii

influențează atât activitatea profesională, cât și cea personală a lucrătorilor prin diminuarea considerabilă a calității vieții lor.

OMS estimează că în fiecare an, la nivel global, practicile nesigure de injectare duc la 20 milioane de injectări cu virusul hepatic B, 2 milioane – cu virusul hepatic C și 260.000 – cu virusul HIV [1].

Un studiu efectuat în SUA, în anul 2000 [4], arată că de boli grave ale coloanei vertebrale suferă:

- 182 din 10.000 de asistente medicale;
- 90 din 10.000 de medici.

Cele mai frecvente boli profesionale la personalul medico-sanitar din Uniunea Europeană [5], sunt:

- Bolile infecțioase, toxice și parazitare: hepatite virale B, C, D, HIV/SIDA;
- Bolile digestive: gastrite cronice, pancreatite cronice, colecistite cronice etc.;
- Maladiile cardiovasculare: hipertensiune arterială, cardiopatie ischemică;
- Bolile endocrine: diabet zaharat;
- Bolile alergice: dermatite de contact;
- Maladiile osteo-musculoarticulare: radiculite, osteocondroza;
- Bolile neurologice;
- Bolile psihice, devieri comportamentale;
- Maladiile oculare: astenopatie acomodativă, vicii de refracție optică, cataractă etc.;
- Boala de iradiere;
- Neoplaziile.

Scopul studiului este studierea bolilor profesionale care prevalează la angajații din sfera medicală.

Obiectivele studiului:

1. Determinarea bolilor profesionale caracteristice personalului medical.
2. Determinarea categoriilor de personal medical cel mai expus bolilor profesionale.
3. Elaborarea măsurilor de prevenire și combatere a factorilor de risc care contribuie la apariția bolilor profesionale la lucrătorii din sfera medicinii.

Materiale:

- ▶ Raport asupra evaluării strategiei comunitare de sănătate și securitate în muncă 2002-2006, prezentat de Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în muncă;
- ▶ Raport asupra evaluării strategiei comunitare de sănătate și securitate în muncă 2007-2012, prezentat de Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în muncă;
- ▶ Datele Consiliului Internațional al Asistenților Medicali privind prevenirea leziunilor cutanate cauzate de înțepăturile de ac, Luxemburg, 2001;

- ▶ Datele Organizației Internaționale a Muncii/ Organizației Mondiale a Sănătății *Ghid comun cu privire la serviciile de sănătate și HIV/SIDA*, 2005;
  - ▶ Date furnizate de Eurostat – Ancheta asupra forței de muncă 1999 *Accidente de muncă și problemele de sănătate datorate locului de muncă*;
  - ▶ Chestionarul adresat personalului medical.
  - ✓ Terapeuți – 45
  - ✓ Chirurghi – 45
  - ✓ Asistente medicale în secțiile de terapie – 45
  - ✓ Asistente medicale în secțiile de chirurgie – 45
- Total – 180 persoane anchetate

Metode:

Istorică – studierea, compararea și înțelegerea proceselor sănătății personalului medical și dezvoltarea sistemului de sănătate și securitate în muncă;

statistică – determinarea și aprecierea obiectivă a stării de sănătate și influența factorilor de risc printre lucrătorii din sfera medicinei;

matematică – calcule matematice în baza diferitelor formule specifice, utilizate cu scopul aprecierii eșantioanelor studiate pe parcursul cercetării;

sociologică – utilizarea anchetei și interviului, care a permis studierea opiniei lucrătorilor medicali cu privire la prezența factorilor de risc în activitatea lor și influența lor asupra stării de sănătate și a stărilor de anxietate;

de comparare – s-au efectuat comparații la nivel de categorii de personal medical (terapeuți, chirurghi, asistente în secțiile de terapie și de chirurgie) și la nivel de instituții medico-sanitare (Spitalul Clinic Municipal *Sfânta Treime*, Spitalul Clinic Republican și Spitalul Clinic Raional Cantemir).

Rezultate obținute. În anchetele propuse personalului medical (45 de terapeuți, 45 de chirurghi, 45 de asistente în terapie și 45 de asistente în chirurgie), au fost incluse întrebări cu privire la bolile: tractului gastrointestinal, sistemului nervos central, dermatologice, infecțioase, oculare, endocrine și din sfera traumatismelor.

În baza lor, pentru tot lotul de persoane anchetate (180), avem următoarele rezultate: patologia cu ponderea cea mai mare (de 99%) pentru personalul medical anchetat este patologia tractului gastrointestinal. Este urmată de: infecțiile respiratorii acute (98%), patologia cardiacă (96%), patologia oculară (93%), traumatisme (91%), dermatita alergică (87%), patologia sistemului nervos central (76%) și diabetul zaharat (48%).

În ceea ce privește patologia sistemului nervos central, din anchetele propuse personalului medical rezultă că ponderea cea mai mare pentru cefaleele zilnice o au asistentele din secțiile de terapie, cu 25% din totalul de persoane anchetate, urmate de asis-

tentele din secțiile de chirurgie cu 21,11%. Chirurghi au o pondere de 18,33% pentru această patologie, iar terapeuții – de 11,66%.

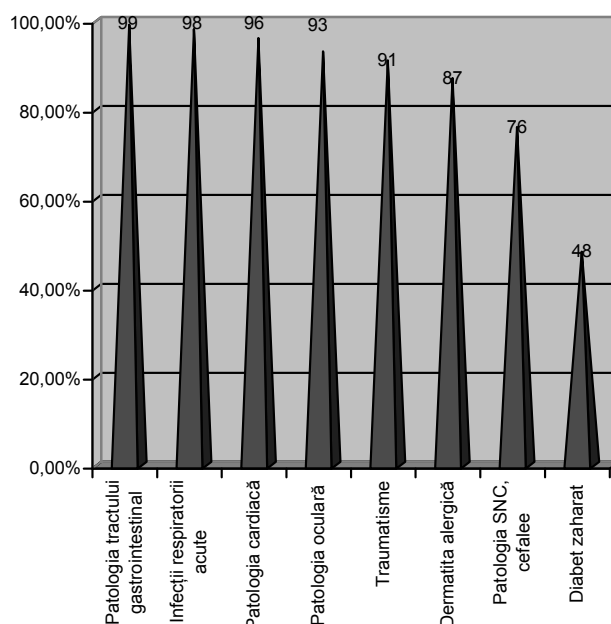

Figura 1. Caracteristica bolilor profesionale specifice personalului medical din Republica Moldova

În ceea ce privește patologia cardiacă, în baza anchetelor rezultă că ponderea cea mai înaltă pentru hipertensiune arterială de gradele I și II la personalul medical o au chirurghi, cu o pondere de 25% din cele 180 de persoane anchetate. Sunt urmați de asistentele medicale din secțiile de chirurgie cu 24,44%, de asistentele medicale din secțiile de terapie cu 23,88% și de terapeuți cu 22,22%.

În conformitate cu rezultatele anchetelor, ponderea cea mai mare pentru dermatita de contact o au chirurghi, cu 22,77% din totalul de persoane anchetate. Pe locul doi se află asistentele medicale din secțiile de chirurgie cu 22,22%, urmate de asistentele din terapie cu 21,66% și de terapeuți cu 20%.

Concluzii

1. Rezultatele studiului demonstrează că apariția bolilor profesionale în activitatea lucrătorului medical este inevitabilă, atât în țările lumii, cât și în Republica Moldova.

2. Bolile profesionale specifice lucrătorilor din sfera medico-sanitară din Republica Moldova sunt variate. Cu toate acestea, studiul dat ne demonstrează că ponderea cea mai înaltă o au patologiile tractului gastrointestinal și infecțiile respiratorii acute. Aceste maladii sunt în mare parte consecințe ale principalilor factori de risc din timpul muncii: stresul neuropsihosenzorial și suprasolicitarea fizică.

3. Specialiștii din Republica Moldova susțin necesitatea creării unui Centru al Medicinii Muncii, care ar supraveghea condițiile de lucru și starea

de sănătate ale lucrătorilor medicali. Astfel, studiul dat trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru instituțiile medico-sanitare publice, care monitorizează sănătatea și securitatea personalului medical.

Bibliografie

1. Organizația Internațională a Muncii/ Organizația Mondială a Sănătății. *Ghid comun cu privire la serviciile de sănătate și HIV/SIDA*, 2005, p. 56.
2. Petran M. *Manual de Medicina Muncii*, Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară Iuliu Hațieganu, 2000, p. 121.
3. Comunicarea Comisiei comunităților europene către Parlamentul European. *Îmbunătățirea calității și productivității în muncă*. Strategia Comunitară 2007-2012 privind sănătatea și securitatea în muncă. Bruxelles, 21.02.2007.
4. Departamentul de Muncă al SUA. 2000. <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>
5. Organizația Mondială a Sănătății. *Raport privind sănătatea în lume*. Capitolul 4. *Riscuri profesionale selectate*. <http://www.who.int/wh2/2006/chapter 4/eu/index 8. html>

Prezentat la 28.06.2013

POPULAȚIA VÂRSTNICĂ ȘI CONSECINȚELE MEDICO-SOCIALE

Anatol NEGARĂ, Tudor GREJDEANU,
Natalia BLAGA-LISNIC, Felicia LUPAȘCU-VOLENTIR,
Leonid MARGINE,
Centrul de Geriatrie și Gerontologie,
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Summary

Medico-social particularities of aging population as a Public Health problem

In this work the author touches on certain social, medical and economic aspects of the aging population.

In the content of the article are developed the consequences of population aging phenomena which is closely linked to the following particularities: demographic, medical, social as well as strategies in the improvement and protection of aging population's state of health.

Резюме

Медико-социальные особенности возрастного населения как проблема общественного здоровья

В этой работе описываются социальные, медицинские и экономические факторы, влияющие на здоровье воз-

растного населения. В работе изложены последствия демографических, медицинских и социальных затрат государства от возрастного населения.

Introducere. Îmbătrânirea demografică este un proces ireversibil, care afectează întreaga populație, atât prin condiționările sale, cât și prin multiplele consecințe. Procesul de îmbătrânire a populației se datorează îndeosebi scăderii natalității – îmbătrânirea „de bază”, și mai puțin creșterii duratei medii a vieții – îmbătrânire „de vârf”, noțiunile referindu-se la baza și vârful piramidei vârstelor. Asistăm deci, astăzi, mai ales în țările dezvoltate, la fenomenul spectaculos al „răsturnării piramidei vârstelor”.

În ultimii ani, se evidențiază schimbări esențiale în structura demografică a populației, fenomen ce se datorează modificărilor înregistrate de evoluția principalilor indicatori ai migrației naturale a populației – natalitatea și mortalitatea, caracterizați printr-o tendință constantă de scădere a natalității și fertilității, pe de o parte, și prin scăderea mortalității generale (mai ales a mortalității infantile, a copiilor și adulților tineri), pe de altă parte, fenomen cunoscut sub denumirea de „tranziție demografică” [1].

Discuții. În cadrul planurilor naționale de asigurare a serviciilor de sănătate, elaborarea și fundamentarea programelor de sănătate, planificarea resurselor și optimizarea rețelei sanitare, cunoașterea reală a stării de sănătate a populației pe diferite grupe de vârstă și sex au un rol primordial. În acest sens, este necesară organizarea și desfășurarea cercetărilor științifice de studiere a stării sănătății diferitelor categorii de populație.

Îmbătrânirea populației reprezintă un fenomen global, legat în mod direct de aspectele cotidiene ale vieții umane și vizează problemele de care depinde prosperarea economică: investițiile și cheltuielile, piața forțelor de muncă, pensiile, impozitarea și transferul proprietății altei generații. Acest proces are consecințe și asupra structurii morbidității și mortalității populației, componenței familiilor, condițiilor de viață. Numărul persoanelor vârstnice crește în lume anual cu 2%, cu mult mai repede decât sporul natural al populației. Creșterea rapidă a numărului populației va necesita reglementări economice și sociale de perspectivă în majoritatea țărilor [3, 4, 5].

Consecințe importante generează procesul de îmbătrânire a populației pe planul protecției sociale și al asistenței medicale acordate persoanelor vârstnice, care reprezintă cel mai numeros grup de populație ca adresabilitate, fiind în același timp categoria populațională în rândul căreia modificările de vârstă produc creșteri importante ale mortalității și invalidității și la care se produce tranziția de la patologia infecțioasă, specifică vârstelor tinere, la